

Navn på høringsinstans

Borg Bispedømmeråd

Type høringsinstans

Bispedømmeråd

Bispedømmetilhørighet

Borg

Tilleggsspørsmål 1 fra Kirkerådet:

Utvalget understreker at det er en indre sammenheng mellom de enkeltanbefalingene som legges fram og at de samlet sett utgjør en helhet som er ment å videreføre og styrke sammenhengen og helheten i det pedagogiske arbeidet i Den norske kirke.

Har høringsinstansen en overordnet kommentar til denne helheten i rapporten?

Anbefalingene utvalget gir i rapporten retter oppmerksomheten på de mange områder trosopplæringsfeltet innehar. Borg bispedømmeråd opplever at rapporten er grundig og godt gjennomarbeidet uttrykt gjennom mange anbefalinger, og dermed viser bredden i trosopplæringsarbeidet, både i innhold og i organisering. I all hovedsak gir Borg bispedømmeråd sin tilslutning til helhetstenkningen.

Del 1 Mål og innhold:

Formål og overordnet målsetting

1.1. Den norske kirkes målsetting om bredde, systematikk og sammenheng i det pedagogiske arbeidet bør videreføres.

➤ Kapittel 4.1 side 29

➤

Enig

2. Teologisk, ekklesiologisk og pedagogisk grunnlagstenkning

2.1. Det bør legges til grunn en helhetlig og vid forståelse av kirkens pedagogiske arbeid. Det som i dag omtales som trosopplæring, bør integreres i Den norske kirkes helhetlige undervisningsarbeid og -felt.

➤ Kapittel 4.2 side 31

Enig

2.2. Undervisningsfeltet i Den norske kirke bør forankres i en helhetlig og eksplisitt teologisk og pedagogisk grunnlagstenkning som både rommer spesifikke undervisningsaktiviteter og elementer av kirkelig undervisning og læring i andre deler av Den norske kirkes virksomhet.

➤ Kapittel 4.2 side 35

Enig

3. Benevnelse

3.1. Dagens ordning med trosopplæring bør inngå i en helhet og sammenheng med Den norske kirkes undervisningsfelt og benevnes som «Kirkelig undervisning og læring».

➤ Kapittel 4.3 side 37

Enig

4. Målgruppe

4.1. Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør omfatte alle døpte og alle interesserte.

➤ Kapittel 4.4 side 39

Enig

4.2. Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør legge livslang læring til grunn og omfatte både barn, unge og voksne.

➤ Kapittel 4.4 side 39

Enig

5. Planverk

5.1. Det bør utarbeides et helhetlig, overordnet planverk for kirkelig undervisning og læring som omfatter en revidert og mer eksplisitt grunnlagstenkning og verdigrunnlag, samt rammeplaner for ulike målgrupper.

➤ Kapittel 4.5 side 40

Enig

5.2. Rammeplanene for de ulike målgruppene bør være på et mer overordnet nivå som dermed gir større lokalt handlingsrom.

➤ Kapittel 4.5 side 40

Enig

5.3. I det helhetlige, overordnede planverket bør det utarbeides rammeplaner for henholdsvis

5.3.1. barn 0–14 år

5.3.2. konfirmasjonstiden

5.3.3. ungdom 15–19 år

5.3.4. voksne

➤ Kapittel 4.5 side 40

Uenig

Andre forslag med begrunnelse

Kommentar: Det bør brukes tilsvarende målgrupper og inndelinger som samfunnet allerede er kjent med, for eksempel inndeling fra offentlig opplæring. Det vil likevel være hensiktsmessig med rammeplan for konfirmasjonstiden på bakgrunn av spesielle tradisjoner og bred oppslutning i målgruppen. I tillegg er dette et tiltak og en målgruppe i kirken med særlig fokus på undervisning.

Bispedømmerådet har på dette grunnlag følgende forslag til inndeling: 0 – 5 år 6 – 12 år 13 – 15 år, med egen rammeplan for konfirmasjonstiden 16 – 19 år
Voksne
Kommentar til rammeplan for voksen: Denne planen bør reflektere livssituasjonen de voksne befinner seg i. Det er en stor gruppe med ulike interessefelt og behov.

5.4. I stedet for kjernetekster bør undervisningsaktiviteter følge kirkeårssyklusen og tar utgangspunkt kirkeårets tekster, tilhørende salmer og andre kirkemusikalske og -kulturelle uttrykk.

➤ Kapittel 4.5 side 43

Enig

6. Forholdet mellom lokalt handlingsrom og nasjonal styring

6.1. Den sentrale styringen av undervisningsfeltet bør bli mer overordnet, mens det bør gis større handlingsrom på lokalt nivå innenfor det rammeverket som gis.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Enig

Tilleggsspørsmål 2 fra Kirkerådet:

Hvordan bør ordningen for godkjenning av plan for undervisningsfeltet være i fremtiden?

Ordningen bør fortsatt være at plan for undervisningsfeltet sendes til godkjenning hos biskop etter vedtak i menighetsrådet.

Planen bør sendes tjenestevei til biskop for godkjenning etter at menighetsrådet har vedtatt forslag til plan. Trosopplæringens innhold har særlig tett sammenheng med biskopens ansvar for kirkens lære, det er derfor nødvendig at planen sendes biskop for godkjenning hvert fjerde år. Planen må likevel kunne endres underveis, slik at den er funksjonell og fungerer godt i det løpende arbeidet. Ved større endringer sendes planen til ny godkjenning.

6.2. Ressursbanken og mulighetene for og tilgang til informasjons- og erfaringsdeling, ressurser og materiell bør videreføres og styrkes.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Enig

6.3. Arbeidet med digitale, pedagogiske ressurser bør styrkes både på lokalt og sentralt nivå og må ses i sammenheng med Den norske kirkes digitale satsing.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Enig

7. Mangfold og likeverd

7.1. Perspektivene på mangfold og likeverd bør styrkes i den teologiske og pedagogiske grunnlagstenkingen og tydeligere slå fast alles mulighet til å delta.

7.2. Ressursbanken bør gjennomgående tematisere inkludering og universell utforming i undervisningsopplegg og pedagogiske ressurser.

7.3. Inkludering og universell utforming bør være tema i kompetansehevende tiltak.

8. Forholdet mellom «bredde» og «kontinuerlig»

8.1. Målet om kvalitativ og kvantitativ bredde bør opprettholdes. Breddetiltakene er nødvendig for å nå medlemmene i en folkekirke og tiltakene har skapt vekst og utviklet gudstjenestelivet.

➤ Kapittel 4.8 side 46

Enig

Breddetiltakene har stor betydning i målsettingen om å gi tilbud om trosopplæring til hele målgruppen. De nasjonale breddetiltakene har gjennom merkevarebygging blitt kjent og anerkjent som trosopplæringstilbud til barn og unge, også utenfor medlemsgruppen.

8.2. Det som oppleves som et kunstig og organisatorisk skille mellom tidsavgrensede breddetiltak og kontinuerlig arbeid bør bygges ned. Det bør legges en helhetlig forståelse av og målsetting for kirkelig undervisning og læring til grunn, slik at tiltakene utfyller hverandre. Det bør tas nødvendige grep på alle nivå slik at tiltakene kan ses i sammenheng.

➤ Kapittel 4.8 side 46

Enig

Breddetiltak og kontinuerlig arbeid i lokale planer kan styrke hverandre gjensidig om det blir en del av et strategisk og langsiktig menighetsarbeid, både mtp. oppslutning og relasjonsbygging. Det positive med kontinuerlig arbeid som ivaretar ulike aktiviteter ut ifra interesser, samtidig som breddetiltak er ment for å favne hele målgruppen. Det bør derfor utredes nærmere hvordan vektingen av begge arbeidsmetodene, breddetiltak og kontinuerlig arbeid, gjøres best for gjensidig forsterking.

9. Trosopplæring i hjemmet

9.1. Både Den norske kirkes grunnlagstenkning og rammeplaner bør eksplisitt omtale og understøtte kirkens undervisning og læring i hjemmet som en naturlig del av undervisningsoppdraget.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

9.2. Det bør utarbeides mer materiell som kan understøtte foreldrenes arbeid med kirkelig undervisning og læring i hjemmet, herunder også digitale ressurser.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

9.3. Oppfølging av faddere bør styrkes, og det må arbeides fram hensiktsmessige system for å få tillatelse til oppfølging av fadderne som tar nødvendige personvern hensyn.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

10. Barnehage/skole-kirkesamarbeid

10.1. Barnehage/skole-kirkesamarbeidet bør utredes nærmere.

11. SFO-satsing

11.1. Det bør satses mer på skolefritidstilbud i regi av Den norske kirke og med utgangspunkt i rammeplan for SFO.

➤ Kapittel 4.11 side 54

Enig

Satsing på aldersgruppen 1,-4. klasse støttes av Borg bispedømmeråd. Det er en god periode for læring, og et mulighetsrom som kan videreutvikles. Det er allerede kirkelig arbeid i gang i SFO-tid flere steder i Borg, der blant annet undervisningsansatte har sett mulighetsrommet for leksehjelp, kor og klubb. Erfaringer/tiltak fra arbeidet kan med fordel deles i Ressursbanken. Det kan også være aktuelt å bruke kompetansemål etter 4.trinn i KRLE i tilknytning og videreutvikling til kirkens arbeid for målgruppen.

12.Samiske perspektiver, samisk trosopplæring og døvekirkenes trosopplæring

- 12.1. Samiske perspektiver bør være en del av grunnlagstenkning for kirkelig undervisning og læring.
- 12.2. Kunnskap om det samiske bør fortsatt være en del av den norskspråklige planen.
- 12.3. Arbeidet med revidering av rammeplan for samisk kirkelig undervisning og læring bør skje parallelt med de andre rammeplanene.
- 12.4. Planverkets overordnede del (grunnlagstenkningen) bør foreligge på samiske språk.
- 12.5. I arbeidet med grunnlagstenkningen for kirkelig undervisning og læring bør døves erfaring som minoritet tas med.
- 12.6. Arbeidet med revidering av rammeplan for kirkelig undervisning og læring for døve bør skje parallelt med de andre rammeplanene.

Eventuelt øvrige kommentarer til del 1

1.1 Kommentar: Anbefalingen støttes av Borg bispedømmeråd. Arbeidet som til nå er lagt ned både i systematisering av innhold, tid og ansattressurs bør opprettholdes og videreutvikles.2.1 Anbefalingen støttes av Borg bispedømmeråd. Ved en videre forståelse av trosopplæringen som begrep kan feltet styrkes ytterligere på kirkens arbeidsområder, og flere av kirkens ansatte vil kunne oppleve eierskap til trosopplæringsarbeidet.3.1 -: Borg bispedømmeråd mener at kirken er en lærende organisasjon, men tenker at trosopplæring som begrep kommuniserer best for de som allerede kjenner til kirkelig virksomhet. Begrepene kirkelig undervisning og læring er selvforklarende i større grad. Noen mener begrepet «trosopplæring» er uklart da det er vanskelig å «lære tro». Trospraksis er derimot overførbart, og kan formidles gjennom undervisning og handling.4.1 Kommentar: I en befolkning der andelen ikke-medlemmer er økende, er det viktig å legge til rette for en undervisning som også omfatter andre enn de døpte.4.2 - Kommentar: Tanker om tro og trospraksis er ikke avgrenset til en spesifikk aldersgruppe. Troen er under utvikling, endring og modning gjennom hele livsløpet. Derfor er undervisning til hjelp i alle livsfaser.5.1 -Kommentar: På lik linje med andre lærende organisasjoner og institusjoner i samfunnet, er det viktig at kirken har en overordnet del av et planverk som alle deler av kirkelig

pedagogisk virksomhet er fundamentert i. Det vil gi ansatte i den norske kirke en felles referanseramme for sitt arbeid. I tillegg vil det være hensiktsmessig med fagplaner/rammeplaner for målgrupper som lokale planer kan ta utgangspunkt i.

5.2 Kommentar: Det bør brukes tilsvarende målgrupper og inndelinger som samfunnet allerede er kjent med, for eksempel inndeling fra offentlig opplæring. Det vil likevel være hensiktsmessig med rammeplan for konfirmasjonstiden på bakgrunn av spesielle tradisjoner og bred oppslutning i målgruppen. I tillegg er dette et tiltak og en målgruppe i kirken med særlig fokus på undervisning. Bispedømmerådet har på dette grunnlag følgende forslag til inndeling: 0 – 5 år 6 – 12 år 13 – 15 år, med egen rammeplan for konfirmasjonstiden 16 – 19 år

Voksne
Kommentar til rammeplan for voksen: Denne planen bør reflektere livssituasjonen de voksne befinner seg i. Det er en stor gruppe med ulike interessefelt og behov.

5.3 Kommentar: Kirkeårets tekster bør brukes mer i trosopplæringen, men med tilpasning til kjernetekster. Høytidene bør gjenspeiles i tekstene til trosopplæringen. Det er ikke alle tema som faller inn under konkrete tekster og tider i kirkeåret, f.eks. ulike etiske problemstillinger. Det kan derfor fortsatt være behov for å blinke ut noen kjernetekster med henblikk på særskilte tema i trosopplæringen, samtidig som det gis rom for lokale vurderinger.

6.2
Kommentar: Ressursbanken er en viktig delingsplattform og idebank for kirkens pedagogiske arbeid blant barn og unge. Det er likevel nødvendig at oppdatering av Ressursbanken skjer kontinuerlig i en tid som krever utvikling og endring, også i kirkens undervisningsarbeid.

6.3
Kommentar: Borg bispedømmeråd støtter en videreføring av allerede igangsatt digitalt arbeid, samtidig som videreutvikling av digital kompetanse og ressurser vil være viktig for videre fremdrift. Man må fortløpende vurdere balansen mellom digitale og fysiske tilbud. Vi må som kirke være der våre medlemmer er.

8.2
Kommentar: I en hektisk tid kan støtte og hjelp til trosopplæring i hjemmet være et viktig bidrag fra kirken sin side til familier. I rapporteringsverktøyet er det ved flere anledninger meldt inn økende interesse når tilbud om å hente eller få tilsendt en pose med utstyr gitt en sammenheng med kirkeåret eller et tema i forbindelse med trosopplæringen. På bakgrunn av dette er det viktig å gi frimodighet og oppskrift på metodikk som er lett for hjemmene å anvende. Borg bispedømmeråd understreker TrippTrapp-klubben fra IKO som egnet materiale i denne sammenheng.

Del 2 Organisatoriske rammer:

13. Plan og rapporteringsverktøy

- 13.1. Sammenhengen mellom plan og rapportering bør styrkes, være både kvalitativt og kvantitativt orientert og i større grad ses på som strategiske verktøy for evaluering og utviklingsarbeid.

➤ Kapittel 5.1 side 58

Enig

- 13.2. Rapportering på kirkelig undervisning og læring på lokalt plan bør være helhetlig og tverrfaglig.
➤ Kapittel 5.1 side 58

Enig

- 13.3. Helhetlig menighetsplan bør gjøres obligatorisk på sikt.
➤ Kapittel 5.1 side 59

Enig

14. Økonomi og tilskuddsforvaltning

- 14.1. Økonomien må sikres i fortsettelsen, minst på det nivået det er i dag.
14.2. Det er behov for å utrede mulige endringer i kriteriene for fordeling av tilskuddet til fellesrådene, for eksempel med utgangspunkt i tildeling på grunnbeløp eller pr. døpt, samt ett felles fordelingssystem for kirkelig undervisning og læring der sentralt finansierte kateketstillinger inngår i ordningen.
14.3. Ved mindreforbruk av tildelte midler bør det i større grad kunne være mulig å sette av udisponerte midler for større satsinger og mer langsiktighet i arbeidet med kirkelig undervisning og læring.
➤ Kapittel 5.2 side 60

Enig

Tilleggsspørsmål 3 fra Kirkerådet:

I dag håndteres mindreforbruk forskjellig i de ulike bispedømmerådene. Hvordan bør det håndteres i fremtiden?

Praksisen knyttet til mindreforbruk bør fortsatt være forskjellig fra bispedømmeråd til bispedømmeråd.

- 14.4. Tilskudd til kirkelig undervisning og læring bør ses uavhengig av andre inntektskilder også når det gjelder rapporteringen.
➤ Kapittel 5.2 side 60

Enig

- 14.5. Tilskuddet til lokalkirken bør sendes til fellesrådsnivået for hensiktsmessig ressursutnytting.
➤ Kapittel 5.2 side 60

Enig

15. Organisering og ledelse

- 15.1. Det bør sikres tilstrekkelige ressurser til fagutvikling for ansatte på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.
- 15.2. Det bør vurderes hvilket nivå som skal utøve den faglige og strategiske ledelsen, om det skal være sokn, fellestråd, prosti eller bispedømme.

16. Stillingstyper, - andel og -benevnelser

- 16.1. Det bør være en stillingsandel på minimum 50 % for å forhindre at det blir for mange små stillinger som arbeider med kirkelig undervisning og læring.
 - Kapittel 5.4 side 65

Enig

Borg bispedømmeråd støtter forslaget om stillingsandeler på minimum 50%. Den minste undervisningsstillingen i en menighet er på 10%, og det er lite tilfredsstillende rammevilkår å jobbe i når målet er trosopplæring etter lokal plan. I Borg finnes det også eksempel på ansatte som har stått alene i trosopplæringen i stillinger på 20% siden deres lokale plan ble godkjent. Slitasje, mangel på motivasjon og en opplevelse av å ikke bli sett i møte med behov for økt ansattressurs er konsekvenser av dette.

- 16.2. Tjenesteordningene, spesielt for kateket og prest, bør gjennomgås og revideres og det bør samtidig ses på samordning på tvers med tanke på kirkelig undervisning og læring.
 - Kapittel 5.4 side 65

Enig

Kommentar: Forslaget om revidering av tjenesteordningene støttes av Borg bispedømmeråd mtp en tydeliggjøring av ansvarsforhold i trosopplæringsarbeidet. Kateket er ofte undervisningsleder i menigheten, samtidig som presten også har undervisning i sin tjeneste. Det vil være hensiktsmessig med en tydeliggjøring av deres mandat, og også om det skal/kan gjøres lokale vedtak. Det vil også være aktuelt for menigheter uten kateketressurs.

- 16.3. Samlebetegnelse for kirkelig undervisning og læring og stillinger i kirkelig undervisning og læring bør være «undervisningstjenesten» og «undervisningsansatte».

17. Kompetansekrav og kompetansebehov

- 17.1.1. Det bør arbeides systematisk for at alle som har undervisningsstilling i Den norske kirke har en minimumskompetanse på 30 studiepoeng pedagogikk og 30 studiepoeng kristendomsfag.
- 17.1.2. I en funksjon som kirkelig undervisningsleder bør kompetansekravet være tilsvarende som kompetansekravene til kateketstilling.

➤ **Kapittel 5.5 side 69**

Enig

- 17.1.3. Det bør vurderes å stille krav om praktisk-teologisk (kateketisk) kompetanse på bachelornivå for de som ikke innehar dette.

➤ **Kapittel 5.5 side 69**

Enig

- 17.2. Satsingen på systematiske kompetanseutviklingstiltak og stipendordninger bør fortsette. Disse er viktige for å styrke ansattes mulighet til å heve formell kompetanse.
- 17.3. Det kontinuerlige pedagogiske utviklingsarbeidet i menighetene bør styrkes gjennom systematisk arbeid med profesjonelle læringsmiljø i undervisningstjenesten, også lokalt (fellesråds-/prostinivå) og regionalt (bispedømmenivå).
- 17.4. Arbeidsgiver må sørge for kontinuerlig kompetanseutvikling innenfor ulike relevante fagområder (slik som sosial-, spesial- og allmenn pedagogikk, digital kompetanse, frivillighet) og legge til rette for tverrfaglig samarbeid om kirkelig undervisning og læring.

18. Frivillighet

- 18.1. Kompetansen på frivillighet bør styrkes hos sentrale nøkkelpersoner i menighetenes stab.
- 18.2. Det bør arbeides med å legge til rette for ulike typer frivillighet.
- 18.3. For å nå målene med kirkelig undervisning og læring bør det arbeides mer med strategisk ledelse av frivillige.

19. Samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjoner

- 19.1. Samarbeidet mellom Den norske kirke og organisasjonene i lys av målene for kirkelig undervisning og læring må fortsatt styrkes.

20. Forskning, evaluering og fagutvikling

- 20.1. Det bør fortsatt satses på forskning på kirkelig undervisning og læring, i rammen av en helhetlig kirkelig FOUI-strategi.

Eventuelt øvrige kommentarer til del 2

12.2 Kommentar: I tilknytning til helhetlig menighetsplan mener Borg bispedømmeråd at dette vil være aktuelt. Det vil gi menigheter god oversikt over arbeidet som gjøres, også i retrospektiv og vise tendenser med tanke på trosopplæringen i et lengre perspektiv. 12.3 Kommentar: Pilotprosjektet bør evalueres før det eventuelt gjøres obligatorisk. 15.4 Kommentar: Borg bispedømmeråd støtter satsingen på kompetanseheving av de undervisningsansatte, og at fokus på den kontinuerlige faglige oppdateringen

oppretholdes. For øvrig er det viktig at kompetansehevingen bidrar til at folk forblir i stillingene slik at det styrker arbeidet, og ikke bidrar til å tappe ressurser til andre områder.17.1 Kommentar: Bevissthet om fordeler og eksempler på godt samarbeid mellom Den norske kirke og organisasjonene kan styrkes i lokale menigheter. Det er allerede mye godt samarbeid som skjer, men utviklingspotensialet kan/bør stadig berøres. Her er regionalt samarbeidsutvalg for barne- og ungdomsorganisasjoner (SBU) et godt verktøy.